

Milé farské charity,

október je známy ako Mesiac úcty k starším - je venovaný prejavovaniu úcty a vďaky starším ľuďom za ich prínos a múdrosť. Stalo sa tak v r. 1990, kedy bol október vyhlásený Valným zhromaždením OSN za Mesiac úcty k starším a 1. október za Medzinárodný deň starších ľudí.

Modlitba za starších ľudí

Dobry Bože, ďakujeme ti za každého starého človeka, s ktorým sa stretávame na ceste životom. Prosíme, žehnaj ho, buď mu stálou radosťou a pokojom. Posilni ho vo chvíľach smútku a zošli mu svojho Svätého Ducha uzdravenia a nádeje. Panna Mária, sprevádzaj materskou láskou našich milých starých ľudí a prihováraj sa za nich, aby mali dostatok odvahy byť vlúdnyimi a múdrymi

apoštolmi v rodinách a spoločenstvách, apoštolmi, ktorých svet tak potrebuje. Pomáhaj nám a buď pri nás v radoostiach i starostiach života, aby sme vytvárali spoločenstvo vzájomnej úcty a dôvery podľa vzoru Svätej rodiny z Nazareta. Amen.

Pod' ku mne ty, čo sa ukrývaš v tmavom tieni hanby, a dovoľ, aby moje svetlo prežiarilo tvoju temnotu.

Pod' ku mne ty, čo si hľadal úspech vo svete a sklamal si sa, lebo vo mne nájde odpočinok tvoja duša.

Pod' ku mne ty, ktorý si chorý, a dovoľ mi priniesť ti úľavu v utrpení.

Pod' ku mne ty, ktorý sa namáhaš pod ťarchou závislosti a ja ti pomôžem niesť bremeno.

Pod' ku mne ty, obeť násilia, a ja ti dám ochranu a pokoj.

Pod' te ku mne vy, ktorí máte manželstvo v troskách, a ja posilním vašu lásku svojou vlastnou.

Pod' ku mne ty, ktorý si bol odmietnutý, lebo ja ťa bezvýhradne prijímam.

Pod' ku mne ty, ktorý sa neodvažuješ dúfať v moje milosrdenstvo, lebo ja ti ponúkam hojné odpustenie.

Pod' ku mne.

Otvor mi svoje srdce kedykoľvek, v ktorúkoľvek hodinu. Som rád, keď tráviš so mnou čas a dôveruješ mi. Som tu pre teba a milujem ťa akoby si bol jediný na svete.

Pod' ku mne, lebo ja som pravá múdrosť. Chcem ťa učiť svojím slovom. Otvor si Písmo a dovoľ mi prehovoriť k tebe. Raduj sa z mojej lásky k tebe a k celému svetu!

Pod' ku mne, lebo ja som milosrdenstvo. Dovoľ mi očistiť ťa vo sviatosti zmierenia. Zlož svoje bremeno; už dlho na to čakám.

Pod' ku mne, lebo ja som chlieb života. Dovoľ mi živiť ťa na eucharistickej hostine.

Pod' ku mne a vezmi na seba moje jarmo. Uč sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdeš odpočinok pre svoju dušu.

Eva Puškárová, koordinátorka farských charít SpKCH

Pokoj a dobro

Milí čitatelia!

Mesiac október je mesiacom Panny Márie. Hneď v prvých dňoch tohto mesiaca v liturgickom kalendári slávime spomienky na sv. Františka Assiského (4. októbra), a na sv. Faustínu Kowalsku (5. októbra), ktorú oprávnene nazývame aj apoštolkou Božieho milosrdenstva.

V tomto zamyslení chcem ponúknuť zaujímavú súvislosť medzi týmito svätými.

Sestra Faustína nám zachovala tieto slová Ježiša, ktorý sa jej zjavil v súkromnom videní: **Ľudstvo nenájde pokoj, kým sa s dôverou neobrátí na moje milosrdenstvo.** Sv. Ján Pavol II. pri jej svätorečení v r. 2000 povedal: *Čo nám prinesú nastávajúce roky? Aká bude budúcnosť človeka na zemi? – Nie je nám dané, aby sme to poznali. Jedno je však isté, že okrem ďalších úspechov, žiaľ, nebudú chýbať ani bolestné skúšky. Ale svetlo Božieho Milosrdenstva, ... bude osvetľovať ľudské cesty v treťom tisícročí. Je však potrebné, aby ľudstvo, podobne ako kedysi apoštoli, prijalo vo večeradle dejín Zmŕtvychvstalého Krista, ktorý ukazuje rany po ukrižovaní a opakuje: Pokoj vám!* Práve toto nám pripomína aj sv. František z Assisi, ktorého 800 rokov od stigmatizácie si v tomto roku pripomíname. Stigmy – rany po ukrižovaní, ktoré sa mu objavili dva roky pred smrťou, pripomenuli sv. Františkovi hodnotu veľkonočného daru, ktorým je Boží pokoj a spása. Aj preto sa františkánskym pozdravom stalo zvolanie: Pax et Bonum – Pokoj a Dobro!

Kristovo posolstvo milosrdenstva prichádza k nám neustále jeho rukami vystretými k trpiacemu človeku.

Pokoj a Dobro želám všetkým!

Matka milosrdenstva, oroduj za nás!

+ Ján Kuboš
spišský pomocný biskup, generálny vikár

Projekt pre núdzne rodiny

Zber žiadostí cez Nadáciu EPH pre núdzne rodiny bol pre tento rok ukončený, do 3. kola sa zapojila jedna farská charita.

Modlitbová služba charity

Pán Boh zaplať za každú vašu modlitbu.

Farská charita Spišská Teplica

Pravidelné stretnutia imobilných občanov a seniorov v komunitnom centre

Vďaka úsiliu a iniciatíve dobrovoľníkov farskej charity Spišská Teplica sa v obci začali organizovať pravidelné stretnutia pre seniorov a imobilných občanov. Tieto stretnutia sú skvelou príležitosťou na socializáciu s rovesníkmi, nadviazanie nových priateľstiev, zdieľanie skúseností a tradícií. Stretnutia sa konajú raz týždenne, v pondelky, v priestoroch komunitného centra za asistencie pracovníčok komunitného centra. Program je pestrý a zahŕňa rôzne aktivity, ako sú ručné práce, pamäťové cvičenia, výmena receptov a množstvo ďalších. Počas veľkonočných sviatkov sa k nim pridalo aj tvorenie veľkonočných vajíčok. Veľkonočný tovar, vyrobený práve na týchto stretnutiach, sme prezentovali na veľkonočnej výstave v sále kultúrneho domu.

Stretnutia sú primárne určené pre všetkých seniorov a imobilných občanov, ale samozrejme, vítaní sú všetci. Odkázaným na pomoc vieme zabezpečiť odvoz.

Pravidelné stretnutia pre seniorov a imobilných občanov v Spišskej Teplici sú skvelým príkladom toho, ako môže komunita spolupracovať na podpore tých, ktorí to potrebujú.

Ďakujeme dobrovoľníkom farskej charity za iniciatívu. Vďaka ich aktívnemu prístupu majú seniori a imobilní občania možnosť tráviť voľný čas zmysluplne a v príjemnom prostredí.

L.K.

Farská charita Levoča

Školské pomôcky, ktoré sme prijali od darcov - školské tašky, zošity a ostatné pomôcky, boli odovzdané podľa potrieb do rodín s deťmi prváčikov, ale aj ostatným školopovinným deťom.

Nech Pán odmení Vašu štedrosť a láskavosť.

13. augustový deň sme slávením sv. omše na Mariánskej hore ďakovali za naše spoločenstvo dobrodinčov. Tešili sme sa z prítomnosti našich kňazov, rehoľných sestier, rodinných príslušníkov a pracovníkov Spišskej katolíckej charity. Naše stretnutie pokračovalo pri ohníku s klobáskou na paličke. Veríme že tento požehnaný čas nás utužil vo vzťahoch nášho spoločenstva.

Vyvrcholením leta bola udalosť v našom meste pod názvom „Deň kresťanskej rodiny“ s témou ŽIVOT JE DAR. Spojili sme sa ako jedna rodina so všetkými cirkvami v meste. Naše dobrovoľníčky usilovne pracovali na výrobe darčiekov, pečení koláčikov, ktoré sme ponúkali v našom stánku FCH. Vďaka patrí všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na tomto Bohom požehnanom podujatí.

Púť charít Rožňava

Zamestnanci charít sa 27.9.2024 stretli už po 16. krát. Pridali sme sa aj my, deväť farských charít zo Spišskej diecézy. Tento rok nás pozvala na svoje územie Diecézna charita Rožňava. Užili sme si kvalitný program, vystúpenie detí z Charitného domu sv. Štefana v Snine. Celým predpoludním nás hudobne sprevádzal Michal Smetanka na historických hudobných nástrojoch, hudobný sprievod počas svätej omše zabezpečili sestry z Rodiny Panny Márie, k obеду pútnikom zahráli žiaci a učitelia zo Základnej umeleckej školy v Rožňave. Sv. omšu, ktorú naživo odvysielali TV Noe a Rádio Lumen, celebrol Mons. Tomáš Galis. Ďakujeme za spoločný požehnaný čas.

Spišská katolícka charita – ADOS Charita

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) sa radí k ambulantnej zdravotnej starostlivosti poskytovanej v domácom prostredí alebo prirodzenom sociálnom prostredí klienta, najmä po ukončení ústavnej formy liečby, kedy nie je potrebná ďalšia hospitalizácia, ale je žiadúce postupne pokračovať v ošetrovateľskej starostlivosti v domácom prostredí klienta, ďalej pre akútne chorých bez potreby hospitalizácie a chronicky chorých. Určená skupina nie je vekovo ohraničená. Ide o praktické uskutočňovanie činnosti sestry pri určení sesterských diagnóz, poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti metódou ošetrovateľského procesu.

Výhodou ADOS je, že chorý je ošetrovaný v prostredí, ktoré je ideálne nielen pre uspokojovanie jeho základných potrieb, ale v prípade dobrého rodinného zázemia sú uspokojené aj jeho psychické a sociálne potreby. ADOS je jediné zariadenie, ktoré poskytuje odbornú zdravotnú starostlivosť formou Domácej ošetrovateľskej starostlivosti (DOS) chorému priamo v jeho sociálnom prostredí, najčastejšie v jeho byte.

Táto mimonemocničná starostlivosť v systéme zdravotníckych služieb ako je služba ADOS, je poskytovaná klientom v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) č. 576/2004 Zbierky zákonov (Z. z.) o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa zákona NR SR č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. **O výbere príslušnej ADOS rozhoduje klient.**

Domáca ošetrovateľská starostlivosť je hrazená z verejného zdravotného poistenia v rozsahu uvádzanom v Katalógu zdravotných výkonov a podľa zmluvy medzi ADOS (zriaďovateľský subjekt) a zdravotnou poisťovňou (ZP).

Medzi podmienky pre poskytovanie ADOS patrí najmä:

- ak si zdravotný stav pacienta túto starostlivosť vyžaduje,
- ak pacient nie je schopný ísť sám na ošetrovanie na polikliniku alebo do nemocnice,
- ADOS sa poskytuje na základe návrhu ošetrojúceho lekára.

Ošetrovateľskú starostlivosť vykonávajú sestry s predpísaným ošetrovateľským vzdelaním, ktoré získali v súlade s právnymi normami pre vzdelanie sestier. Sestry sú registrované v Slovenskej komore sestier a pôrodných asistentiek a každá sestra má pridelený kód Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Spišská katolícka charita má 12 ADOS Charitas (Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Spišské Vlachy, Kežmarok, Námestovo, Spišská Nová Ves, Stará Ľubovňa, Levoča, Poprad, Spišská Stará Ves, Trstená), ktoré zabezpečujú miestne a časovo dostupnú ošetrovateľskú starostlivosť chorým v ich prirodzenom sociálnom prostredí.

Okrem tejto, našej základnej náplne, **jednotlivé ADOS Charitas požičiavajú aj zdravotnícke pomôcky** (napr. invalidné vozíky, elektrické polohovateľné postele, kyslíkové koncentrátory...).

Viac informácií nájdete na [ADOS Charitas | Spišská katolícka charita \(caritas.sk\)](https://www.caritas.sk)

Monika Turacová

Láska v rodine

je základným kameňom rozvoja každého človeka.

„Obnova lásky v rodinách je prevencia, ktorá má napomôcť tomu, aby sa pod silou bezpodmienečnej lásky podarila výchova detí aj manželský vzťah. Radosť a láska je omnoho účinnejšia pre vývin človeka ako strach a hnev.“ (PhDr. J. Prekopová)

4.

Z neporozumení, nedobrej komunikácie... neraz vznikajú konflikty. Patria k životu. Dôležité však je vyriešiť ich tak, aby lásku obnovili, utužili. A často sa dá niektorým konfliktom aj predísť.

Spoločným menovateľom mnohých zbytočných konfliktov je, že v zárodku udusia každú snahu o dobré súžitie v rodine. Akoby miesto rieky (lásky) bol len obrovský, mocný vodopád, ktorý lásku strhne a nadobro utopí.

Každý pozná zo školy gravitačný zákon. Definuje príťažlivú silu medzi všetkými objektmi, ktoré majú hmotnosť. Pochopenie tohto zákona ponúka hlboký pohľad na spôsob, akým náš vesmír funguje. Keby sa ním vesmír neriadil, ako aj inými zákonmi, tak...malo by to neblahé následky.

Podobne jestvujú aj pravidlá v systéme rodiny a ich nerešpektovanie vedie k zmätkom.

Platí nasledovné:

- poriadok v rodine sa musí dodržiavať
- v rodinnom kruhu má každý svoje miesto, ktoré musia všetci z rodiny rešpektovať
- príslušnosť k rodine je právom každého jej člena

Teraz sa postupne pozrieme, ako vyzerajú pravidlá v systéme rodiny a čo spôsobuje ich nerešpektovanie.

Základ systému rodiny: rodičia (matka, otec) ako pár

Muž a žena sa svadbou stanú „jedným telom a jednou dušou.“ Nik nie je podriadený, nik znevýhodnený, každý je „prvý“ a tak je ho potrebné aj ako „prvého“ rešpektovať. Všetko sa má konať po vzájomne dohode – v láske a úcte. V tomto základe rodiny sa potvrdzuje aj pohlavná identita:

- ak muž obdivuje svoju ženu kvôli jej ženskosti, potom ona z lásky k sebe a svojmu partnerovi je rada ženou.
- ak žena obdivuje svojho muža kvôli jeho mužnosti, potom sa muž stane rád mužom, ktorý žene pomáha, stará sa o ňu a chráni ju (služba lásky z lásky).

Aby si dospelý človek mohol založiť vlastnú rodinu, opúšťa svoju pôvodnú rodinu (svojich rodičov). Tým, že si zakladá vlastnú rodinu, vytvára nový rodinný systém.

Platí pravidlo: nový systém má vždy prednosť pred starým. Preto:

- muž opustí svoju matku a otca, aby UPREDNOSTNIL svoju ženu – je pre neho PRVÁ.
- žena opustí svoju matku a otca, aby UPREDNOSTNILA svojho muža – lebo je pre ňu PRVÝ.

Z toho plynie hlavná zásada: **Mladá rodina má právo na svoje rozhodnutia, aj ak s nimi ich rodičia nesúhlasia. Múdre svokry (svokrovia) túto zásadu rešpektujú a správajú sa zdržanlivo.**

Zbytočné konflikty v systéme rodičia ako pár nastanú, ak:

- žena nespozná svoju ženskosť, či sa jej vzdá a povyšuje sa nad svojho muža ako „generál“
- ak muž rezignuje na svoju mužnosť, keď prenechá výchovu detí na svojej žene, ak zanedbá svoje mužské povinnosti v domácnosti, ak plní rozkazy ženy bez toho, aby sa pýtal na ich zmysel, ak nemá vlastný názor a i.
- ak jeden z páru – muž či žena - stratí prvé miesto v rodine, či ho nikdy nemal-a, alebo toto miesto zaujme u partnera (partnerky) niekto iný,

napr.: u muža bude mať prvé miesto jeho matka alebo jeho otec, alebo kariéra, alebo jedno z detí a pod.

u ženy bude mať prvé miesto jej matka alebo jej otec, alebo kariéra, alebo jedno z detí a pod.

Príchod dieťaťa

S príchodom dieťaťa nadobúda systém rodiny inú formu. **Platí nasledujúce pravidlo: dieťaťu patrí druhé miesto. Rodičia sú vždy prví.**

Pre zdravý vývoj dieťaťa – pre jeho i duševné zdravie a dobro - **sú dôležití výhradne rodičia** (otec a matka) – rodina ako systém. Keď je dieťa malé a potrebuje ochranu, rodičia zaň majú plnú zodpovednosť. Chránia ho, učia láske k sebe samému a najbližším ľuďom. Poskytujú mu pevný vzťah (puto), bezpečie, smerovanie, hodnoty, rešpekt voči životu, názory na život, sebadôveru a dôveru, odolnosť, disciplínu, schopnosť presadiť sa, ohľaduplnosť, výdrž, toleranciu k frustráciám, ochotu k spolupráci, pomoc a zdravé jedlo. **Rodičia sú VEĽKÍ a dávajú – dieťa je MALÉ a prijíma.**

Postupne sa dieťa učí dávať, pomáhať, zapájať sa do domácich prác....

Dieťa napodobuje rodičov. Sú preň vzorom. Rodičovský vzor zahŕňa všetky oblasti života a životné názory vrátane spirituality. Vplyv rodičovského vzoru na dieťa je časovo obmedzený do cca. 12. roku života dieťaťa. Prichádza puberta, dieťa sa začína osamostatňovať a vplývajú naň hlavne vrstovníci.

Je neprípustné zaťažovať dieťa starosťami rodičov, aby nieslo ich zodpovednosť, staralo sa o nich.

Dieťa má právo byť dieťaťom a dospelý má povinnosť správať sa ako dospelý. (Zaiste, v starobe to môže byť opačne – keď sa deti starajú o zoslabených rodičov, dementných a podobne, pričom motiváciou má byť láska, nie povinnosť.)

Zbytočné konflikty vo vzťahu rodičia a deti:

- ak rodičia dajú dieťaťu najavo, že je silnejšie ako oni... z dieťaťa rastie neprispôsobivý „malý tyran“ – ten sa dokáže milovať len vtedy, ak môže ostatných ovládať a milovať svojich bližných len vtedy, ak ho poslúchajú. Stáva sa tak v dospelosti nemilovaným a osamelým egoistom.
- ak dieťa zastupuje chýbajúceho manžela svojej matky (či manželku svojho otca) a stáva sa tak jej (jeho) partnerom (partnerkou) – dieťaťu tak uniká šanca prežiť si detstvo, je nadmerne zaťažované takýmto vzťahom, v dospelosti bude hľadať partnera (partnerku), ktorá sa o neho bude starať ako matka (otec), či bude takúto starostlivosť o seba hľadať u svojho dieťaťa – tento spôsobom „zástupníctva“ môže prejsť aj do ďalších generácií
- ak rodičia dávajú dieťaťu zlý príklad, dávajú mu nie jasnú hodnotovú orientáciu a pravidlá
- ak jeden rodič bráni dieťaťu, aby si vážilo a milovalo aj druhého z rodičov

Súrodenci

V postupnosti súrodencov má každé dieťa právo na svoje miesto. **Toto miesto sa odvíja od poradia narodenia** nezávisle na pohlaví, nadaní či postihnutí, a ani na tom, či dieťa žije a či zomrelo (*patria sem aj deti, ktoré zomreli pred narodením. Treba im dať meno, oplakať ich a pochovať, tak nie sú zabudnuté, ale majú svoje miesto v rodine.*) Súčasťou sú aj deti nemanželské. Teda: prvorodené dieťa je prvé, druhorodené je druhé....

Súrodenecká hierarchia vyžaduje istú objektivitu. **Ako najvhodnejšie a najlepšie pochopiteľné sa ponúkajú práva a povinnosti.** Prvorodené dieťa má často viac povinností ako druhorodené dieťa, ale má mať preto aj viac práv ako druhorodené dieťa... Podobne je to aj u ďalších detí v poradí.

Zbytočné konflikty medzi súrodencami:

- záťažou pre rodinu je zamlčanie či vylúčenie zomretého, nemanželského či na adopciu daného dieťaťa – oslobodzuje IBA PRAVDA
- ak je prvorodenému dieťaťu odopreté prvé miesto v súrodeneckej postupnosti a má ho niekto iný zo súrodencov. Môže vzniknúť boj o moc, čo ochromí celú rodinu. (*pokračovanie nabudúce*) spracované absolventkou výcviku s detskou psychologičkou p. PhDr. J. Prekopovou

Pripravujeme

Diecézne stretnutie s o. biskupmi 16.11.2024 v Ružomberku.

Zasmejme sa

Manželia v nebi

Manželia zomreli a dostali sa do neba. Obaja obdivujú tú nádheru - presne ako napísal sv. Pavol: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo...“

Zrazu sa muž otočí k svojej manželke a hovorí:

- Vidíš, keby si nám nevarila tak prísne diétne, mohli sme tu byť už pred dvadsiatimi rokmi!

A na záver:

„Všetko, čo tu na zemi žijeme s láskou, ide s nami do večnosti. Večnosť tvoria vzťahy, ktoré nikdy nekončia.“ citát z hrobu kardinála Mons. Tomáša Špidlíka.

www.caritas.sk